

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för inkomstskatt och socialavgifter
Diarienummer: Fi2019/03515/S

2019-11-05

Yttrande: Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

DIK är fackförbundet för alla som studerar eller arbetar inom kultur och kommunikation. DIK är en del av Saco och organiserar fler än 20 000 medlemmar inom arbetsmarknadens alla sektorer.

DIK har tagit del av promemorians förslag att:

- Det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige höjs från 230 000 kronor till 450 000 kronor per månad.
- Den allmänna löneavgiften sätts ned med tio procentenheter på sådan ersättning till personer som arbetar med forskning eller utveckling som berättigar till avdrag från arbetsgivaravgifterna (det så kallade FoU-avdraget fördubblas).

DIK delar bedömningen att förslagen kan förbättra möjligheterna för företag att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet, vilket kan leda till ökad innovation och tillväxt – det finns med andra ord samhällsekonomiska skäl att subventionera forskning och utveckling som har ett kommersiellt syfte. DIK anser dock att motsvarande satsningar också behövs på akademisk forskning utan kommersiellt syfte, och då särskilt inom humaniora och samhällsvetenskap.

Tyngdpunkten för strategiska forskningssatsningar ligger ofta på lönsamhet, medicin och teknik. Det är viktiga områden, men för att kunna lösa de sociala, miljömässiga och säkerhetspolitiska utmaningar samhället står inför är det avgörande att också satsa på forskning inom humaniora och samhällsvetenskap.

Det är också avgörande att humanistiska och samhällsvetenskapliga perspektiv i högre grad integreras i andra forskningsämnen, inte minst de som handlar om teknisk/digital utveckling och AI. Inom humaniora och samhällsvetenskap finns kunskaper inom etik, social hållbarhet, interkulturell kompetens, jämställdhet med mera – kunskaper och perspektiv som måste integreras i den tekniska och digitala utvecklingen för att den ska göra nytta för mänskligheten och inte missbrukas eller få negativa konsekvenser. Genom att stärka forskning inom humaniora och samhällsvetenskap kan denna kunskap komma fler till del, även de som arbetar med forskning och utveckling på företag.

I promemorian konstateras att ett starkt avdrag för forskning och utveckling på företag till största del kommer att gynna män och att det kan försämra den ekonomiska jämställdheten, bland annat då män äger och driver företag i större utsträckning än kvinnor. När nedsättningen infördes 2014 uppgavs att fördelningen mellan män och kvinnor som bedömdes beröras av reformen uppgick till 75 procent män och 25 procent kvinnor. I promemorian konstateras dock att: *"förslagets positiva samhällsekonomiska effekter bedöms överväga effekterna på den ekonomiska jämställdheten"*.

Enligt strategin om jämställdhetsintegrering ska ett jämställdhetsperspektiv beaktas i all politik som påverkar människors villkor. DIK anser att man inte kan förbise jämställdhetsaspekter med argumentet att förslaget har andra positiva effekter. Vi ser dessutom att satsningen riskerar att tillfalla män i än högre utsträckning så till vida att avdraget, som konstateras i promemorian, till största del används inom mansdominerade områden som tillverkningsindustri, datorprogrammering och olika typer av teknisk provning. Det innebär att det främst kommer att vara män som står för forskningen och utvecklingen.

Flera utredningar och granskningar har visat på en starkt ojämn fördelning av forskningsmedel i Sverige¹. Snedfördelningen gäller inte minst de strategiska satsningarna på så kallad excellent forskning där undersökningar visat att bara 12,7 procent av medlen gått till kvinnor². Promemorians förslag riskerar att ytterligare förstärka denna obalans.

Förslaget innebär en stor kostnad om 670 miljoner kronor per år från offentliga medel. Om regeringen går vidare med detta behöver det vägas upp med andra satsningar för att säkerställa att en större del av de totala forskningsanslagen (basanslag, anslag från forskningsfinansierande myndigheter och medel från externa finansiärer) tillfaller kvinnor. Det kräver ett aktivt arbete med tydliga mål och uppdrag i regeringens forskningspropositioner, i regleringsbrev till lärosäten och i instruktioner till forskningsfinansierande myndigheter.

Anna Troberg
Förbundsordförande, DIK

Johanna Alm Dahlin
Utredare, DIK

¹ Statskontoret, [Forskningsanslagen ur ett jämställdhetsperspektiv](#), 2014

² Sandström et al, [Hans Excellens: om miljardsatsningarna på starka forskningsmiljöer](#), 2010